

Befarat underskott och åtgärder för regionala utvecklingsnämnden 2022

RUN 207-2022

Sammanfattning

När regionplanen för 2022 beslutades i november 2021 fanns fortfarande osäkerhetsfaktorer kopplade till pandemins effekter för Norrtågstrafiken. Avtalet för Norrtågs operatör Vy Tåg är en tjänstekoncession vilket innebär att operatören behåller intäkterna i trafiken, men därmed också de risker som finns vid negativ påverkan på resandet och intäkterna. I december 2021 inkom Vy Tåg med en förhandlingsframställan till Norrtåg med utgångspunkt i operatörsavtalet och väsentligt förändrade förutsättningar för verksamheten med anledning av pandemin. Förhandlingarna med Vy Tåg resulterade i att Norrtågs styrelse 2022-03-17 beslutade om en tilläggsbudget för 2022 och ett tilläggsavtal till tjänstekoncessionsavtalet. För Region Västerbotten innebär detta att anslaget för kollektivtrafiken behövde utökas med 22,6 mkr för 2022.

Regionala utvecklingsnämnden beslutade i samband med delårsrapport per april 2022 (RUN 207-2022) om att den regionala utvecklingsförvaltningen ska ta fram en skrivelse till regionfullmäktige om att regionala utvecklingsnämnden inte kommer att hålla fastställd budget för 2022. Detta utifrån att årsprognosen från Länstrafiken i Västerbotten AB indikerade ett underskott under 2022 (26,9 miljoner kronor), men även ifall regionfullmäktige inte skulle bevilja regionala utvecklingsnämnden en tilläggsbudget på 22,6 miljoner kronor till Norrtåg AB. Åtgärder och konsekvenser av dessa befarade underskott ska beskrivas och behandlas av regionala utvecklingsnämnden senast i samband med delårsrapport per augusti 2022.

Regionfullmäktige beslutade i juni 2022 (RS 765-2022) om att bevilja Norrtåg AB en tilläggsbudget på 22,6 miljoner kronor och att anslaget ska belasta regionala utvecklingsnämndens budgetram 2022, samt att nämnden ska ta fram aktiviteter för att minska underskottet år 2022.

I den regionala utvecklingsnämndens fastställda budget för 2022 finns 11,6 miljoner kronor mer i driftsanslag till kollektivtrafiken jämfört kollektivtrafikbolagets ursprungliga budget för 2022, vilket utifrån årsprognosen per april reducerar förväntat underskott med motsvarande belopp till 38 miljoner kronor. Den samlade årsprognosen för kollektivtrafikverksamheten har därefter reviderats i samband med delårsbokslut per augusti, till ett underskott på 33,4 miljoner kronor.

Denna skrivelse kopplar till de båda ovannämnda ärendena och nedan följer en redogörelse av åtgärder och konsekvenser.

Åtgärder som redan vidtagits:

- Regionala utvecklingsnämnden har tillfrågat Regionfullmäktige om utökade budget med anledning av Norrtåg AB:s beslut om tilläggsbudget om 22,6 miljoner kronor. Regionfullmäktige avslog förslaget, vilket betyder att underskottet belastar regionala utvecklingsnämndens budgetram.
- Regionala utvecklingsnämnden har diskuterat frågan om nedläggning av Tvärbanetrafiken, vilket skulle innebära ett lägre behov av tilläggsbudget från Norrtåg. Ärendet gick dock ej vidare

i den politiska beslutsprocessen och det blev ingen påverkan på tilläggsbudgetens omfattning.

- Länstrafiken AB har ombetts räkna på tre olika scenarios gällande höjda taxor inom busstrafiken och hur det skulle kunna slå i bolagets budget 2023. Resultatet av detta har redovisats och ligger till grund för det förslag till taxehöjning från och med 2023 som har gått upp till politisk hantering inom Region Västerbotten. Bolaget bedömer dock att effekten på budget 2023 uteblir eftersom intäktsökningen vägs upp av höjda trafik kostnader. Ingen effekt förväntas på utfall 2022.
- Länstrafiken AB tillfrågas löpande om möjligheten att hitta besparingar i verksamheten, eftersom kostnaden för kollektivtrafik har ökat betydligt de senaste åren. Bolagets kostnads massa styrs till cirka 90 procent av upphandlade avtal. Bolaget vidhåller att organisationen i övrigt bromsar kostnaderna i möjligaste mån för att samtidigt kunna hantera sitt uppdrag.
- Regionala utvecklingsnämnden har översiktligt genomlyst sin budget och kan konstatera att eventuella kostnads sänkningar inom regional utveckling ej går att genomföra utan att göra en förändring av det regionala utvecklingsuppdraget och de ansvarområden som regionala utvecklingsnämnden har. Undantaget från detta är lokalkostnader för regionala utvecklingsnämnden som kommer att reduceras 2023 med 4,1 miljoner kronor då regionala utvecklingsförvaltningens arbetsplatser i Umeå flyttar till Regionhuset. I övrigt handlar det om medel som redan är låsta i beslut som tagits under 2022. Ingen betydande effekt förväntas på utfall 2022.
- Administrativ översyn har gjorts inför 2022 med följd att överföring av personella resurser och medföljande budget för administrativa stödfunktioner redan har skett till andra förvaltningar alternativt minskats. En överföring av IT-budget till regionstyrelsens förvaltning har också skett tidigare år. Detta har väsentligt minskat nämndens möjligheter att sänka kostnaderna gällande personal och IT.

Åtgärder som planeras:

- Statligt anslag för bortfall av biljettintäkter inom kollektivtrafiken kommer att ansökas om även för 2022, detta kommer att ske under hösten 2022. Besked om utfall av ansökan kommer förhoppningsvis innan årsskiftet och ett bifall skulle minska underskottet inom kollektivtrafikverksamheten under 2022.

Åtgärder efter 2022:

- Lokalkostnader för regionala utvecklingsnämnden kommer att reduceras med 4,1 miljoner kronor från och med 2023 då regionala utvecklingsförvaltningen flyttar till Regionhuset. Detta innebär en kostnadsreducering ur ett övergripande organisationsperspektiv.
- Förslag skulle kunna läggas om att ändra uppdrag/direktiv för kollektivtrafikbolagen, för att i större omfattning anpassa utbud till tillgängliga ekonomiska ramar. Detta skulle betyda ett lägre utbud av kollektivtrafik till medborgarna och en ambitionssänkning när det kommer till att ha ett sammankopplat län med och hållbara kommunikationer.
- Höjning av biljettaxan kommer sannolikt att ske från och med 2023-01-01, förutsatt regionfullmäktiges beslut om taxa.

- Frågan om Tvärbanetrafiken är åter under diskussion och beroende på utgången av den diskussionen skulle det kunna innebära en reducerad kostnad för Norrtåg.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden fastställer skrivelse om befarat underskott 2022, åtgärder och konsekvenser, samt överlämnar skrivelsen till regionstyrelsen och regionfullmäktige.

Bedömda resultat och konsekvenser

Risk finns för att den regionala utvecklingsnämnden kommer att göra ett underskott inom kollektivtrafikverksamheten motsvarande 33,4 miljoner kronor. Statliga medel kan dock tillkomma som förbättrar situationen.

Ersätter beslutet ett tidigare/annat beslut?

Nej.

Resurser och finansiering

Statligt anslag för bortfall av biljettintäkter inom kollektivtrafiken kommer att ansökas om för 2022, liksom det gjordes för 2020 och 2021. I årsprognosen för kollektivtrafiken har de statliga intäkterna inte beaktats vilket betyder att beviljade anslag skulle reducera prognostiserat underskott.

Bilagor

-

Beslut expedieras till

Regionfullmäktige

Tommy Svensson, regiondirektör

Peter Rönnholm, ekonomidirektör

Lena Nordling, sektionschef/förvaltningscontroller

Karolina Filipsson, kollektivtrafikstrateg